

21983A0312(01)

12.3.1983.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 67/3

PROTOKOL**o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja s kopna**

UGOVORNE STRANKE OVOG PROTOKOLA,

BUDUĆI DA SU STRANKE Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja, usvojene 16. veljače 1976. u Barceloni,

ŽELEĆI provesti članak 4. stavak 2. i članke 8. i 15. spomenute Konvencije,

PRIMJEĆUJUĆI brzo povećanje ljudskih aktivnosti u području Sredozemnog mora, posebno u područjima industrijalizacije i urbanizacije, kao i sezonsko povećanje obalne populacije zbog turizma,

PREPOZNAJUĆI opasnost koju za morski okoliš i ljudsko zdravlje predstavlja onečišćavanje iz izvora na kopnu i ozbiljne probleme koji zbog toga nastaju u mnogim obalnim vodama i riječnim ušćima Sredozemnog mora, prvenstveno zbog ispuštanja neobrađenih, nedostatno obrađenih ili neadekvatno zbrinutih komunalnih ili industrijskih otpadnih voda,

PREPOZNAJUĆI razlike u stupnju razvoja između obalnih država i vodeći računa o ekonomskim i socijalnim imperativima zemalja u razvoju,

ODLUČNE da u tijesnoj suradnji poduzmu potrebne mjere kako bi Sredozemno more zaštitile od onečišćenja iz izvora na kopnu,

SPORAZUMJELE SU SE:

Članak 1.

Ugovorne stranke ovog Protokola (dalje u tekstu „stranke“) poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi spriječile, umanjile, suzbile i kontrolirale onečišćenje u području Sredozemnog mora koje uzrokuju ispuštene otpadne vode iz rijeka, obalnih objekata ili morskih ispusta, ili koje potječe iz drugih izvora na kopnu unutar njihovih teritorija.

Članak 2.

Za potrebe ovog Protokola:

- (a) „Konvencija“ znači Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja, donesena 16. veljače 1976. u Barceloni;
- (b) „Organizacija“ znači tijelo iz članka 13. te Konvencije;
- (c) „slatkovodna granica“ znači mjesto u vodenim tokovima gdje za vrijeme oseke i u razdoblju niskog slatkovodnog toka zbog prisutnosti morske vode dolazi do znatnog povećanja slanosti.

Članak 3.

Područje na koje se ovaj Protokol primjenjuje (dalje u tekstu „područje Protokola“) je:

- (a) područje Sredozemnog mora u smislu članka 1. Konvencije;

- (b) vode koje se nalaze na kopnenoj strani od temeljne linije od koje se mjeri širina teritorijalnog mora i koje se kad su u pitanju vodeni tokovi protežu do slatkovodnih granica;

- (c) slane močvare povezane s morem.

Članak 4.

1. Ovaj se Protokol primjenjuje:

- (a) na onečišćujuća ispuštanja iz izvora na kopnu unutar teritorija stranaka, koja dosežu područje Protokola, a posebno:
 - izravno, iz morskih ispusta ili odlagališta na obali,
 - neizravno, preko rijeka, kanala ili drugih vodenih tokova, uključujući podzemne vodene tokove, ili kroz površinsko otjecanje;
- (b) na onečišćenje iz izvora na kopnu koje se prenosi atmosferom, pod uvjetima utvrđenim u Dodatnom prilogu ovom Protokolu i prihvaćenim od strane stranaka u skladu s odredbama članka 17. Konvencije.

2. Ovaj se Protokol također primjenjuje na ispuštanja iz fiksni pomorskih konstrukcija koje su pod jurisdikcijom

stranke i koje nisu namijenjene za istraživanje i iskorištavanje mineralnih izvora epikontinentalnog pojasa, morskog dna i njegovog podzemlja.

Članak 5.

1. Stranke se obvezuju da će eliminirati onečišćavanje područja Protokola iz izvora na kopnu tvarima navedenim u Prilogu I. ovom Protokolu.

2. U tu svrhu one će razraditi i primijeniti, zajednički ili pojedinačno, prema potrebi, nužne programe i mjere.

3. Ovi programi i mjere posebno obuhvaćaju zajedničke emisijske norme i norme za uporabu.

4. Stranke utvrđuju i periodično preispituju, ako je potrebno svake dvije godine, norme i raspored za provedbu programa i mjera za eliminaciju onečišćenja iz izvora na kopnu, za svaku od tvari navedenih u Prilogu I., u skladu s odredbama članka 15. ovog Protokola.

Članak 6.

1. Stranke strogo ograničavaju onečišćavanje iz izvora na kopnu na području Protokola tvarima navedenim u Prilogu II. ovom Protokolu.

2. U tu svrhu one razrađuju i provode, zajednički ili pojedinačno, prema potrebi, odgovarajuće programe i mjere.

3. Ispuštanja strogo podliježu izdavanju ovlaštenja od strane nadležnog državnog tijela koje se ravna prema odredbama Priloga III. ovom Protokolu.

Članak 7.

1. Stranke će postupno utvrditi i usvojiti, u suradnji s nadležnim međunarodnim organizacijama, zajedničke smjernice i prema potrebi norme i kriterije s obzirom na:

(a) duljinu, dubinu i položaj cjevovoda za obalne ispuste, posebno vodeći računa o metodama korištenim u predobradi efluenta;

(b) posebne uvjete za efluente koji zahtijevaju odvojeni postupak obrade;

(c) kakvoću morske vode koja se koristi u posebne svrhe, a koja je nužna za zaštitu ljudskog zdravlja, živih resursa i ekosustava;

(d) kontrolu i postupnu zamjenu proizvoda, postrojenja i industrijskih i drugih procesa koji uzrokuju znatno onečišćavanje morskog okoliša;

(e) posebne uvjete koji se odnose na količinu ispuštenih tvari navedenih u prilogima I. i II., njihovu koncentraciju u otpadnim vodama i metode njihovog ispuštanja.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 5. ovog Protokola, takve zajedničke smjernice, norme ili kriteriji uzimaju u obzir lokalne ekološke, zemljopisne i fizikalne značajke, gospodarske mogućnosti stranaka i njihove razvojne potrebe, stupanj postojećeg onečišćenja i stvarni apsorpcijski kapacitet morskog okoliša.

3. Programi i mjere navedeni u člancima 5. i 6. usvajaju se vodeći računa, radi njihove postupne primjene, o mogućnostima prilagođavanja i preinačivanja postojećih postrojenja, gospodarskim mogućnostima stranaka i njihovim razvojnim potrebama.

Članak 8.

U okviru odredbi i programa praćenja stanja okoliša, predviđenih člankom 10. Konvencije i ako je potrebno u suradnji s nadležnim međunarodnim organizacijama, stranke trebaju što prije započeti aktivnosti praćenja kako bi:

(a) sustavno procijenile, koliko je to moguće, razinu onečišćenja duž svojih obala, posebno s obzirom na tvari ili izvore navedene u prilogima I. i II., i periodično osiguravale informacije s tim u vezi;

(b) ocijenile učinke mjera, poduzetih u skladu s ovim Protokolom, za smanjenje onečišćavanja morskog okoliša.

Članak 9.

U skladu s člankom 11. Konvencije, stranke će, što je više moguće, surađivati na znanstvenim i tehnološkim područjima koja su vezana uz onečišćavanje iz izvora na kopnu, posebno na istraživanjima o unosu, putovima i učincima onečišćujućih tvari i o razvoju novih metoda njihove obrade, smanjenja ili uklanjanja. U tu svrhu stranke će posebno nastojati:

(a) razmjenjivati znanstvene i tehničke informacije;

(b) koordinirati svoje istraživačke programe.

Članak 10.

1. Stranke će, izravno ili uz pomoć nadležnih regionalnih ili drugih međunarodnih organizacija ili dvostrano, surađivati u svrhu formuliranja i, što je više moguće, provođenja programa pomoći zemljama u razvoju, posebno na područjima znanosti, obrazovanja i tehnologije, radi sprečavanja onečišćenja iz izvora na kopnu i njegovih štetnih učinaka na morski okoliš.

2. Tehnička pomoć posebno obuhvaća izobrazbu znanstvenog i tehničkog osoblja u tim zemljama, kao i stjecanje, uporabu i proizvodnju odgovarajuće opreme uz povoljne uvjete na koje će pristati predmetne stranke.

Članak 11.

1. Ako bi ispuštanja iz vodenog toka koji protječe kroz teritorije dviju ili više stranaka ili čini granicu između njih mogla uzrokovati onečišćenje morskog okoliša na području Protokola, stranke u pitanju pozivaju se na suradnju poštujući odredbe ovog Protokola, u onoj mjeri u kojoj se one na njih odnose, radi osiguravanja njegove potpune primjene.

2. Stranka nije odgovorna za onečišćenje koje potječe s teritorija države koja nije ugovorna stranka. Međutim, spomenuta će stranka nastojati surađivati sa spomenutom državom kako bi omogućila potpunu primjenu Protokola.

Članak 12.

1. Uzimajući u obzir stavak 1. članka 22. Konvencije, kada bi onečišćenje iz izvora na kopnu s teritorija jedne stranke moglo utjecati na interese jedne ili više drugih stranaka, predmetne će stranke na zahtjev jedne ili više njih započeti konzultacije radi pronalaženja zadovoljavajućeg rješenja.

2. Na zahtjev bilo koje predmetne stranke, predmet se stavlja na dnevni red na sljedećem sastanku stranaka koji će se održati u skladu s člankom 14. ovog Protokola; na sastanku se mogu dati preporuke s ciljem postizanja zadovoljavajućeg rješenja.

Članak 13.

1. Stranke putem Organizacije jedna drugu obavješćuju o poduzetim mjerama i postignutim rezultatima i, ako dođe do toga, o poteškoćama na koje su naišle pri primjeni ovog Protokola. Postupci prikupljanja i podnošenja takvih informacija utvrđuju se na sastancima stranaka.

2. Takve informacije obuhvaćaju između ostalog:

(a) statističke podatke o ovlaštenjima danim u skladu s člankom 6. ovog Protokola;

(b) podatke dobivene praćenjem stanja okoliša na način kako je to predviđeno u članku 8. ovog Protokola;

(c) količine onečišćujućih tvari koje su ispuštene s njihovih teritorija;

(d) mjere poduzete u skladu s člancima 5. i 6. ovog Protokola.

Članak 14.

1. Redovni se sastanci stranaka održavaju zajedno s redovnim sastancima koje ugovorne stranke Konvencije održavaju u skladu s člankom 14. Konvencije. Stranke također mogu održati izvanredne sastanke u skladu s člankom 14. Konvencije.

2. Svrha sastanaka stranaka ovog Protokola su između ostalog:

(a) nadzor primjene ovog Protokola i razmatranje djelotvornosti usvojenih mjera i opravdanosti usvajanja drugih mjera, posebno u obliku priloga;

(b) pregled i prema potrebi izmjene bilo kojeg priloga ovom Protokolu;

(c) utvrđivanje i usvajanje programa i mjera u skladu s člancima 5., 6. i 15. ovog Protokola;

(d) usvajanje, u skladu s člankom 7. ovog Protokola, zajedničkih smjernica, normi ili kriterija, u obliku za koji se stranke odluču;

(e) davanje preporuka u skladu sa stavkom 2. članka 12. ovog Protokola;

(f) provjera informacija koje su stranke dostavile na temelju članka 13. ovog Protokola;

(g) prema potrebi izvršavanje drugih zadaća za primjenu ovog Protokola.

Članak 15.

1. Na sastanku stranaka usvajaju se, dvotrećinskom većinom,

u skladu s člancima 5. i 6. ovog Protokola, programi i mjere za smanjivanje ili eliminiranje onečišćavanja iz izvora na kopnu.

2. Stranke koje ne mogu prihvatiti program ili mjere, obavješćuju ostale učesnice sastanka o aktivnostima koje namjeravaju poduzeti u vezi s predmetnim programom ili mjerama. Podrazumijeva se da te stranke mogu u svakom trenutku odobriti već usvojeni program ili mjere.

Članak 16.

1. Odredbe Konvencije koje se odnose na bilo koji protokol primjenjuju se i na ovaj Protokol.

2. Pravila postupka i financijska pravila usvojena na temelju članka 18. Konvencije primjenjuju se i na ovaj Protokol, osim ako se stranke ovog Protokola dogovore drukčije.

3. Ovaj je Protokol otvoren za potpis u Ateni od 17. svibnja do 16. lipnja 1980. i u Madridu od 17. lipnja 1980. do 16. svibnja 1981. svakoj državi pozvanoj na Konferenciju opunomoćenika obalnih država sredozemne regije za zaštitu

Sredozemnog mora od onečišćenja iz kopnenih izvora, održanoj u Ateni od 12. do 17. svibnja 1980. Također je do istih datuma otvoren za potpis Europskoj ekonomskoj zajednici i bilo kojoj drugoj sličnoj regionalnoj gospodarskoj skupini čiji je najmanje jedan član obalna država područja Sredozemnoga mora i koja je nadležna u područjima obuhvaćenim ovim Protokolom.

4. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju polažu se kod Vlade Španjolske, koja preuzima funkcije depozitara.

5. Od 17. svibnja 1981. ovaj je Protokol otvoren za pristup državama spomenutima u stavku 3. gore, Europskoj ekonomskoj zajednici i bilo kojoj skupini spomenutoj u tom stavku.

6. Ovaj Protokol stupa na snagu tridesetog dana nakon što stranke spomenute u stavku 3. ovog članka polože najmanje šest instrumenata ratifikacije, prihvaćanja ili odobravanja, ili pristupanja Protokolu.

U potvrdu toga dolje potpisani, valjano ovlašteni od svojih vlada, potpisali su ovaj Protokol.

Sastavljeno u Ateni sedamnaestog dana mjeseca svibnja tisuću devetsto osamdesete u jednom primjerku na arapskom, engleskom, francuskom i španjolskom jeziku, s tim da su sva četiri teksta jednako vjerodostojna.

PRILOG I.

- A. Sljedeće tvari, porodice ili skupine tvari izabrane su, ne po prioritetu za potrebe članka 5. ovog Protokola, već na temelju svoje:
- toksičnosti,
 - razgradivosti,
 - bioakumulacije,
1. Organohalogeni spojevi i tvari iz kojih mogu nastati takvi spojevi u morskom okolišu ⁽¹⁾;
 2. Organofosforni spojevi i tvari iz kojih mogu nastati takvi spojevi u morskom okolišu ⁽¹⁾;
 3. Organokositreni spojevi i tvari iz kojih mogu nastati takvi spojevi u morskom okolišu ⁽¹⁾;
 4. Živa i živini spojevi;
 5. Kadmij i kadmijevi spojevi;
 6. Korištena maziva ulja;
 7. Postojani sintetički materijali koji mogu plutati, tonuti ili lebdjeti i koji mogu ometati zakonito korištenje mora;
 8. Tvari koje imaju dokazana karcinogena, teratogena ili mutagena svojstva ili poprimaju takva svojstva u morskom okolišu;
 9. Radioaktivne tvari uključujući i radioaktivni otpad, kad njihova ispuštanja ne zadovoljavaju načela zaštite od radioaktivnog zračenja u skladu s definicijom nadležnih međunarodnih organizacija, uzimajući u obzir zaštitu morskog okoliša.
- B. Ovaj se Prilog ne odnosi na ispuštanja koja sadrže tvari navedene u odjeljku A u količinama koje su ispod granica koje su stranke zajednički utvrdile.

⁽¹⁾ Uz iznimku onih tvari koje su biološki bezopasne ili koje se brzo pretvaraju u biološki bezopasne tvari.

PRILOG II.

A. Sljedeće tvari, porodice i skupine tvari, ili izvori onečišćenja, nisu navedeni prioriternim redoslijedom u smislu članka 6. Protokola već su izabrani na temelju kriterija korištenih u Prilogu I., uzimajući u obzir činjenicu da se općenito radi o manje štetnim tvarima ili tvarima koje prirodni procesi brzo učine bezopasnim i stoga općenito utječu na ograničena obalna područja.

1. Sljedeći elementi i njihovi spojevi:

1. cink	6. selen	11. kositar	16. vanadij
2. bakar	7. arsen	12. barij	17. kobalt
3. nikal	8. antimon	13. berilij	18. talij
4. krom	9. molibden	14. bor	19. telurij
5. olovo	10. titan	15. uran	20. srebro

2. Biocidi i njihovi derivati koji nisu navedeni u Prilogu I.;

3. Organosilicijevi spojevi i tvari iz kojih mogu nastati takvi spojevi u morskom okolišu isključujući one koje su biološki bezopasne ili brzo prelaze u biološki bezopasne tvari;

4. Sirova nafta i ugljikovodici bilo kojeg porijekla;

5. Cijanidi i fluoridi;

6. Biološki nerazgradivi deterdženti i druge površinski aktivne tvari;

7. Anorganski spojevi fosfora i elementarni fosfor;

8. Patogeni mikroorganizmi;

9. Toplinska ispuštanja;

10. Tvari iz vodenog okoliša koje negativno djeluju na okus i/ili miris proizvoda namijenjenih za ljudsku potrošnju i spojevi koji mogu uzrokovati nastanak takvih tvari u morskom okolišu;

11. Tvari koje izravno ili neizravno negativno utječu na sadržaj kisika u morskom okolišu, posebno one koje mogu uzrokovati eutrofikaciju.

12. Kiseli i lužnati spojevi takvog sastava i u takvim količinama da mogu negativno utjecati na kakvoću morske vode;

13. Tvari koje, iako su netoksične, mogu postati opasne za morski okoliš ili koje mogu zbog ispuštene količine ometati zakonito korištenje mora.

B. Kontrola i strogo ograničenje ispuštanja tvari navedenih u gornjem odjeljku A provode se u skladu s Prilogom III.

PRILOG III.

S ciljem izdavanja ovlaštenja za ispuštanje otpada koji sadrži tvari navedene u Prilogu II. ili odjeljku B Priloga I. ovom Protokolu posebno će se uzeti obzir, ovisno o slučaju, sljedeći čimbenici:

A. *Svojstva i sastav otpada*

1. Vrsta i veličina izvora otpada (npr. industrijski proces);
2. Vrsta otpada (porijeklo, prosječan sastav);
3. Oblik otpada (kruti, tekući, mulj, blato);
4. Ukupan iznos (ispuštena količina, npr. godišnje);
5. Način ispuštanja (neprekidan, na prekide, sezonski promjenljiv itd.);
6. Koncentracija glavnih sastojaka, tvari navedene u Prilogu I., tvari navedene u Prilogu II., i druge tvari prema potrebi;
7. Fizikalna, kemijska i biokemijska svojstva otpada.

B. *Svojstva sastojaka otpada s obzirom na njihovu škodljivost*

1. Razgradivost (fizikalna, kemijska, biološka) u morskom okolišu;
2. Toksičnost i drugi štetni učinci;
3. Akumulacija u biološkim materijalima ili sedimentima;
4. Biokemijska transformacija koja uzrokuje nastanak štetnih spojeva;
5. Negativni utjecaji na sadržaj i ravnotežu kisika;
6. Podložnost fizikalnim, kemijskim i biokemijskim promjenama i uzajamnom djelovanju u vodenom okolišu s drugim sastojcima morske vode koji mogu proizvesti štetne biološke ili druge učinke kod bilo koje uporabe navedene u odjeljku E dolje.

C. *Svojstva mjesta ispuštanja i prihvatnog morskog okoliša*

1. Hidrografska, meteorološka, geološka i topografska svojstva obalnog područja;
2. Mjesto i vrsta ispuštanja (ispust, kanal, odvod itd.) i njegov položaj u odnosu na druga područja (kao što su područja s javnim sadržajima, mrjestilišta, rastilišta i ribolovna područja, uzgajališta školjaka) i na druga ispuštanja;
3. Početno razrjeđivanje postignuto na mjestu ispuštanja u prihvatni morski okoliš;
4. Disperzijska svojstva kao što su učinci struja, plime i oseke i vjetera na vodoravno prenošenje i okomito miješanje;
5. Svojstva prihvatne vode u odnosu na fizikalne, kemijske, biološke i ekološke uvjete na području ispuštanja;
6. Kapacitet prihvatnog morskog okoliša za prihvatanje otpadnih ispuštanja bez neželjenih posljedica.

D. *Raspoloživost tehnologije za obradu otpada*

Metode smanjivanja i ispuštanja za industrijske efluente i komunalne otpadne vode, treba birati vodeći računa o raspoloživosti i izvedivosti:

- (a) alternativnih postupaka obrade;
- (b) metoda ponovne uporabe ili eliminacije;
- (c) alternativnog zbrinjavanja na kopnu; i
- (d) tehnologija koje proizvode malo otpada.

E. *Potencijalni štetan utjecaj na morski ekosustav i uporabu morske vode*

1. Posljedice za ljudsko zdravlje zbog utjecaja onečišćenja na:
 - (a) jestive morske organizme;

- (b) vodu za kupanje;
 - (c) estetiku.
2. Posljedice za morske ekosustave, posebno za žive resurse, ugrožene vrste i kritična staništa.
 3. Posljedice za druge zakonite načine korištenja mora.
-